

פרק חמישי; דפים לה – לו

- עג. א. פירות השטוחים על הגג, וגשמים ממשמשים ובאים – האם מותר להורידם הביתה בשבת וביום טוב?
ב. האם מותר לכסות פירות, כדי יין ושמן ולבנים, על ידי כלים – להגנה מפני הדלף?
ג. האם נותנים כלי תחת הדלף בשבת?
ד. האם מותר לטלטל רחיים בשבת מפני הגשמים הדולפים, שלא יתמוססו מהם?
ה. גרף של רעי ועביט של מי רגלים, האם מותר להוציאם ולהחזירם? ומה דין טלטול הטינוף בעצמו?
א. משילים פירות (המותרים בטלטול. ריא"ז) דרך ארובה ביום טוב מפני הגשמים הממשמשים, מפני הפסד הפירות. אבל לא בשבת – משום טירחה.
[מבואר במסקנת הגמרא להלן (לו.), שלבית שמאי אסור ליטול הפירות ביום טוב מהגג שלא לצורך אכילה].
אמר רב נחמן: לא שנו אלא באותו הגג אבל מגג לגג לא (כגון שאין בגג זה ארובה ורוצה להשילם מארובה שבגג הסמוך. רי"ד). ותניא נמי הכי. ואפילו בשגגותיהם שוים ואין שם טורח עליה וירידה (ובירושלמי מתיר בגגות שוים. מובא ברי"ד).
ועוד שנו בברייתא: לא ישלשלם בחבל בחלונות ולא יורידם בסולמות (על כתפו, קופה קופה. רי"ד). לא התירו אלא להשליך בארובה לדירתו שאין שם טרחה של הגבהה והשלכה.
נראה שאם חפץ באכילת הפירות, רשאי להורידם דרך חלונות וסולמות. לא דנו בסוגיא אלא כשאינו צריך להם וטורח רק בשביל הצלתם (עפ"י הדושים ובאורים, ע"ש).
עד כמה התירו להשיל? רבי זירא אמר רבי אסי (אמר רבי יוחנן): עד ארבע וחמש קופות. ושאלו על כך, שמא לא התירו אלא בפחות או שמא התירו אף ביותר משום הפסד. וכן נסתפקו האם התירו לגמור את האוצר, או צריך לשייר מעט, פן יבוא להשוות גומות. תיקו.
הרי"ף השמיט אותם הספקות. והרו"ה כתב שיש לנקוט להלכה להשוות כל דיני השלת פירות לפינוי קופות בשבת, ואין התר אלא עד ארבע וחמש קופות, וצריך לשייר מעט. ואולם הסכמת הפוסקים (עפ"י הרי"ף הרמב"ם והשו"ע שהשמיטו) שנוקטים לקולא בבעיות הלכך מותר לפנות כמות מרובה ועד הרצפה. (עפ"י מהרש"ל; מג"א וא"ר ומשנ"ב תקכא).

דיני פינוי קופות תבואה או תבן – נתבאר בשבת קכו-קכז.

- ב. מכסים פירות בכלים מפני הדלף, וכן כדי יין וכדי שמן [אעפ"י שאין הפסדם מרובה אם ימתין עד שתחשך] – ביום טוב ובשבת (כן הסיק הרא"ש, דלא כמשמעות לשון רש"י).
אבנים המסודרות לבנין שאסורות בטלטול לרבי יהודה, וכן כדי יין ושמן [או פירות] של טבל; לעולא – מותר לכסותם. לרבי יצחק – אסור, שסובר אין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל.
להלכה, כלי ניטל לצורך דבר שאינו ניטל (ע' בפרטות בשבת מג).

דיני טלטול בכורות דבורים – בשבת מג.

- ג. תנן, נותנים כלי תחת הדלף בשבת. ולרבי יצחק העמידו בגמרא בדלף הראוי (– צלול, שאפשר להשקותו לבהמה), אבל אם אינו ראוי – אסור לטלטל כלי לצורך דבר שאינו ניטל.

נתמלא הכלי – שופך ושונה ואינו נמנע (ואפילו בשאינו צלול מותר, כדין גרף של רעי. תוס').
אף על פי שאין הלכה כרבי יצחק כאמור, לדעת הרמב"ם ושאר פוסקים אין ליתן כלי תחת
הדלף שאינו ראוי, משום שבכך הוא מבטל כלי מהיכנו. ואילו דעת הטור להתיר [וכדין 'גרף
של רעי' שמותר לטלטלו]. ויש לסמוך על כך לצורך גדול (עפ"י חיי אדם; באור הלכה סו"י שלה).

ד. רבה התיר לאביי לסלק הרהיים המתקלקלים מהגשמים, על ידי שיכניס מטתו לשם ואז יהיו הרהיים
מאוסות עליו כשהם מונחים לפני מטתו, ומוציאם כדין 'גרף של רעי'. (ואין זה בכלל עשיית גרף של רעי
לכתחילה, כיון שהגשמים כבר מזלפים והדבר נמצא במקום שמקפיד עליו, או משום הפסד הרהיים מותר
(עפ"י תוס', שו"ת הרא"ש כב,ח), וגם אין עושה אותו בידים ומתכוין לכך. ריא"ז).

ה. אמר שמואל: גרף של רעי ועביט של מימי רגלים – מותר להוציאם לאשפה. וכשהוא מחזירו – נותן בו
מים (הראויים לבהמה. ראשונים) ומחזירו.

א. כתב מגן אברהם: בעודו בידו מותר להחזיר אף בלא מים. וא"ר ופמ"ג מפקפקים בזה.
ב. יש מתירים להחזירו עם מים אפילו כשאינו צריך לגרף פעם נוספת. ויש מחמירים בזה. והכריע
האליה-רבה שאם הוא במקום המשתמר אין להחזירו ללא צורך (עפ"י משנ"ב. ובחז"א (מה"י) כתב
שגם לדעת המתיר לא הותר להחזיר אלא שלא יגנב, ומחזירו בקרן זוית בחצר).
אפשר שאם נצרך לגרף כדי להיפנות עליו, מותר להחזירו גם אם אין לו מים ליתן עליו,
משום כבוד הבריות (עפ"י משנ"ב ושעה"צ שה, לה).

כשאי אפשר באופן אחר, כתב החזון-איש (מה"י) להוכיח שמותר להחזיר ללא מים.
ג. אפשר שגרף של מתכת שונה משל חרס ומותר להחזירו בלא מים, כי מועיל לו רחיצה (עפ"י
חזון איש מה"י). וע' בחדושים-ובאורים שכמדומה נוהגים החרס בטלטול כלים שהתינוקות נפנים בהם. ואולי
משום שאינם של חרס, אינם בדין 'גרף'.

מסקנת הגמרא שאפילו הרעי עצמו מותר להוציא, כמעשה באותו עכבר שנמצא בין הבשמים של רב
אשי, והורה לתופשו בזנבו ולסלקו.

א. הגדרת הדברים הכלולים ב'גרף של רעי', אין שייך ליתן בה שיעור קבוע כי תלוי הדבר לפי
האדם ולפי צורת הנחת הלכלוך, אם בפיזור או במכונס וכד'. ואם הוא אסטניס מותר אפילו
אינו מאוס כל כך לשאר אנשים (עפ"י אגרות משה או"ח ח"ה כא, ב).
ב. אם יכול להימנע בעצמו מטלטול הגרף שיכול לטלטל על ידי נכרי – נכון לעשות כן, כדברי
ערוך השלחן. אך אין לבקש מילד קטן לטלטלו כי יש לחוש שיסבור הקטן שמותר לו לטלטל
מוקצה (אג"מ שם כא, ט – ונטה מדברי ערוה"ש שלא חילק בין קטן לנכרי).

דפים לו – לז

עד. אלו דברים מנויים במשנתנו, האסורים בשבת וביום טוב משום 'שבות', ואף דברים שהם משום 'רשות' ומשום
'מצוה'?

דברים האסורים משום 'שבות'; יש שאין בהם לחלוח מצוה ואסורים, ויש דברים שהם קצת מצוה ויש שהם
מצוה גמורה ואעפ"כ אסורים חכמים, בין בשבת בין ביום טוב; –